



2024-12-12

Jämställdhetsmyndigheten

info@jamstalldhetsmyndigheten.se

Diarienummer: ALLM 2024/299

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till ju.nm@regeringskansliet.se

Diarienummer Ju2024/02070

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET MOTTAGANDELAGEN. EN NY LAG FÖR ORDNAT ASYLMOTTAGANDE OCH EFFEKTIVT ÅTERVÄNDANDE, SOU2024:68

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten instämmer delvis i utredningens förslag. Om förslagen förverkligas på ett ändamålsenligt sätt får de positiva konsekvenser på den socioekonomiska segregationen och jämställdheten.

Inledande synpunkter

Det övergripande målet för den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Detta gäller oavsett vilken gruppstillhörighet eller härkomst individen har.

Mäns våld mot kvinnor är den yttersta konsekvensen av ett ojämnt samhälle. Förutom lidandet för den som är våldsutsatt påverkar våldet också närstående och innebär stora kostnader för samhället. Det är viktigt att arbeta våldsförebyggande och upptäcka våldet tidigt för att kunna ge skydd och stöd.

En lyckad integration förutsätter jämställda och jämlika möjligheter för alla som bor i Sverige. Myndigheten välkomnar därför de förslag i utredningen som kan bidra till detta redan under asylprocessen.

Syftet med den nya lagen är positivt. Ansvarsförhållanden behöver tydliggöras för att skapa förutsättningar för de jämställdhetspolitiska delmålen i ett tidigt skede.

Synpunkter enligt utredningens disposition

5 Åtgärder för ett ordnat mottagande av asylsökande - Av stor vikt att säkerställa skydd och stöd vid behov samt säkerställa kompetens inom våld

Av vårt remissvar på SOU 2022:64¹ framgår att vi instämmer delvis i förslagen men understryker att detta endast gäller om förslagen får en ändamålsenlig utformning och efterlevs.

Jämställdhetsmyndigheten inställning kvarstår och vi utvecklar vårt svar kopplat till det sjätte delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

¹ [Remissvar](#)

I betänkandets konsekvensbeskrivningar finns ett avvägt resonemang kring frågorna och många av eventuella risker belyses. Några viktiga aspekter behöver omhändertas i det vidare arbetet. När det skapas boenden för ett stort antal asylsökande finns risk för:

- Våld
- Människohandel
- Hedersrelaterat våld- och förtryck

Dessutom kan förövare och brottsutsatta vara placerade på samma boende. När många i utsatt situation befinner sig på samma ställe finns också en ökad risk för rekrytering för exploatering, såsom prostitution och människohandel.

Personer i asylprocessen som utsätts för våld eller har erfarenheter av våld är i en extra utsatt position och det är av stor vikt att deras rättigheter bevakas. Det är därför avgörande att rätt kompetens finns på de orter där asylboenden etableras för att kunna identifiera våld och annan utsatthet då individer sällan själva ger uttryck för behov av stöd och hjälp. Samtlig personal på boendena behöver ha grundläggande kunskap om våld och heder samt att förstärkt stöd ges till relevant personal med nära klientkontakter. Vidare är det viktigt att säkerställa att ordinarie stöd- och skyddsprocess efterlevs. Asylsökande i behov av exempelvis skyddsplacering ska få hjälp i kontakt med aktuell socialnämnd.

Samverkan behöver vara strukturerad mellan relevanta myndigheter och aktörer i arbetet med att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Det är positivt med samlade boenden då det är lättare att nå ut med kunskap och information till de asylsökande, både för myndigheter och för civilsamhället.

8.3.5 Överväganden om undantag från kravet på arbetstillstånd

Utredningen uppmärksammar att det finns utmaningar med begränsad åtkomst till arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsetablering gynnar social, ekonomisk och politisk rörlighet. Vilket i sin tur kan urholka våldsnormerna och minska våldsanvändandet.

9 Lagens förhållande till socialtjänstlagen

Vi instämmer i föreslagna förtydliganden av ansvarsfördelningen mellan Migrationsverket och kommunerna. Det klargör vilken aktör som har ansvar för att bistå med olika typer av insatser till utlänningar som omfattas av mottagandelagen. Detta bidrar till bättre förutsättningar för både myndigheterna och individerna att frågor om behov av skydd omhändertas. Socialtjänstlagen anger kommunernas ansvar för skyddat boende och annat lämpligt tillfälligt boende till följd av hot, våld och andra övergrepp för asylsökande och personer med tillfälligt skydd. Kommunernas socialtjänst har idag en hög kompetens inom sitt område. Det är viktigt att socialtjänsten har kunskap om frågorna kopplat till gruppen asylsökande.

Incitamenten ökar för kommunerna att vidta de åtgärder som ger bäst effekt och kunna skydda individer som har rätt till skydd genom möjligheten att återsöka medel och att det grundar sig på faktisk kostnad och inte schablonbelopp.

Övrigt

Statistik och uppföljning är viktig för att skapa underlag för det fortsatta jämställdhetsarbetet och arbetet för att förhindra våld. Kan de föreslagna åtgärderna bidra till bättre statistikunderlag för gruppen asylsökande är det positivt.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Josefin Winnfors
Jurist

I ärendets slutliga handläggning har chefsjuristen Anna Tingbäck deltagit.